

مؤلف، «جنکيزخان» لک وارثلرینه تخصیص ایتدیکی بى مبىحىدە، موغول حکومتىڭ اسپاپ، اقراضى بىر بىر تعىن اىتىكىدەدر؛ جنکيز خانڭ خطاسى، مدنىتى كوجىھە حىاتى ايلە توحىد ایتەك ایستەمەسىنە ايدى . دىكىر طرفدن، قىيەلە وحدتى تدىشجا پارچەلاتىوردى كە، بۇ، حکومتىڭ خرايسنى دعوت ايدىبوردى .

صوڭ مبىحىدە (اون آلتى) نهایت جنکيز خانڭ حىات خصوصىھىسى تصویر ايدىلىكىدە ددرە بوايىضا حاتمىزدىن آ كلاشىلدىلەنە وجھەلە، «ولادىير تسوف لەك» «جنکيزخان» ئى انتشار ایتىكىن صوڭرا، «جنکيزخان» ايلە زمانىتىدەكى موغوللار سقندە، علمك بوكۇنكى معناسىلە، فوچى العادە مەھم و قىمتدار بىر مونوغرافى يە مالك اولىش اولىورزىكە، بويلا بىر ائرە پاك زىادە احتىاج واردى .

صوڭ اولاققىد ايدەم : ائرەدە موضۇع بىحىت ايدىلەن مسئۇلەركى مفصل برلىستەسى، علاوه ايدىلەش اولسەيدى، اشبو ائر داها زىادە موفق اولىش اولاجقىدى .

۲۰. بىرچىم

[آسيا مايور تىجىعەسىنەك بىر نېھىي جلدىنىڭ ۲-ئەنجى صايىسىنەن احمدجال بىك طرفندن تىرىجە ايدىلەشىدەر]

لودرويغ فورەم : سەتم ياشانلىك عثمانى تارىخى . - [«تۈركىيە بىبلىوتكەك» كلىاسىنەن] ناشرلى : زورز ياقوب و دوقور رودولف چودى ، ۲۱ نېھىي جلد . - لاپىزىغ ۱۹۲۳
عثمانلى تارىخلىرى، عثمانلى دولت معظمهسىنەك مؤسسى سلطان سليمانڭ حقى طانىمايورلار بىك «سلیمان» لە معاصرى اولان منبىلارىسىنە پاك ناكافى اولوب، شىمىدى يە قدر بوقاردىن آنجاق پاك آزى طبع ايدىلەشىدەر . - محيى الدین (كىزە طرفندن طبىع ايدىلەن مان، بىرەسلاو ۱۹۲۱) ۱۶ نېھىي عصردە قودەكىس وراتيانوس Codex Verantianus آلمانىجە ولايىنچە تىرىجەسى نشر ايدىلەشىدەر، كەلپاشا زادەنەك «مەجانىمەسى»، «كۆچۈك ئاشانجى» رمضان زادە محمدپاشا، [۱] «آصفنامە لطفى باشا». - بومنبىلاردىن آوزۇپا قولكىسيونارنىدە

[۱] استانبول طبىعى، ۱۹۷۹ . فلۇغەل، ملغا ويانەسراي كتبخانەسىنەك شرق يازمەلرى فەرسىتىدە

[نۇمرۇ ۸۴۶] مؤلفك «ذاتى مصطفى» افتدى اولدىغى سوپىلەر كە، قابىل اپساح بىشى دىكىلەر، «كتابچىلى» .

بۇلوناتلارك ايسه مقدارى كىشىر دىكىلەر . بوندىن دولايى، رىسم پاشا تارىخىنىڭ، ويائىه يازمىمىسى اساس طوھق صورتىلە «لودويغ فوره» طرفىدىن نشر ايدىلەسى، شىكرانى موجىدەر . سلطان سليمانك اىكىنجى دفعە وزيراعظمى اولان «رسىم پاشا» [١٥٥٣ - ١٥٥٤ تارىخىندىن ١٥٥٥ دن تارىخ نوفاتى اولان ١٥٦١ سنه قدر] اصل مؤلف اولارق نظردقە آليناماز: اليم اسمى طاشيان ائرده، يالكز، «مالزمه» مشارايلە طرفىدىن طوپلانمىشدىر . بالذات كىندى ئىچۈن صاقلامىش اولدىنى اثىرىنىڭ ترىتىي ايلە صوكىسىنى، وفاتى دولايىسىلە يازمادىنى اكلاشىلىور [فوره، ص ٢٠٢]. عثمانلىلارك داھامۇ خىزمانلىرىنە ئائىقسىم ايسه «نشرى» و «محى الدين» دن خلاصە ايدىلەرلە كايىشى كوزەل اكال ايدىلەشىدەر . مؤلفك معاصر اولارق يازدىنى قىسىم، شېھەسز، اثرك اك قىمتلى قىسىدەر . ناشر ايلەك فصللىرى قىصەجە بىلدىرەمكە كىتفايدىلەرلە، آنچاق، «ايكنىجى بايزىد» دن اعتباراً كەلە بىكلە ترجمە ايدىسۈرگە، موافقىدە؛ حتى، بىزجە معلوم اولان منىعىرلە توافق ايدىن قىسىملەرلە دىنى خلاصە ايدىلەسندە بىرخىنچىر اولامازدى .

ترجمەدە تقييە شایان پك چوق نقطە او لماسە كىركىدر [١]. بوكا مقابل، توركولوغ اولمايانلار ئىچۈن توركىكە اصل اسىي ايلە ذكرايدىلەن بعض محل اسمالىنى هىزمان تعىن ايمكىمكىن دىكىلەر . مثلا: Prizrend = Perzerin, Trabuzant = Trabezunt, Sinopo = Sineb [جغرافى اصطلاحاتى بونلىرىن ماعدا Meerenge von Ceuta = Jailaqabad = Jalova داها مفصل بىرصورتىدە تدقىقە لايق كورمك اقتضا ايدىرىدى .

أرى ٢٢٢٣ و ٢٣٢٩ نومرو تختىنە كوسىتىرۇر ؛ «لەقىقىون بىللىيغىر افقوم» كى يىدنجىي جلدندەكى مؤلفلەر فهرىستىنە [٦١٠١ نومرو] كىندىسىنک رمضان اوغلى رمضانزادە بىكىرىنىڭ سلاسلەسىندەن اولدىنىنى سوپەلەين نشانىجىي محمد پاشا، «فالنامە» اسىمىندەكى بىركتاب ايلە «سبحة الاخبار» آدىلى بىر شجرەنامەنىڭ ىچاجى (حاجى قالىھ ٧٠٠ - ٧٠٠ مغەللى دوروش محمد بن رمضان، ايلە قارشىدىرىلىقىددەر . فلوغەلەك، بوايىك قاتلى خطاسىنى، «پرج» كە متعدد خطالرى تەقىب ايتىشىدە [غوطە، توركىكە يازمىملىر، نومرو ١٤٦؛ و بىرلىن يازمىملىرى، نومرو ١٩٣]

[١] از جىلە نظردقە شۇنلار چارپىشىدەر: ص ١٨، س ٧: «غائب اولدىي» يىزىتە «بۇلەمادى»؛ ص ٣٢، س ٤: حىكمدارلار رومايلىي (تحقيق ايتىرىدى) يىزىتە (دولاشىرىدى)؛ ص ٢٥، س ٩: «سياحت» يىزىتە «سفر»؛ ص ٢٦، س ٩: «شاھ قولى طرفدارلىرى】 انادولى پازارىنى كورىي، پازارىنى باصەرق غصب وغارىت ايتىدى الخ، يىزىتە: «آنطالىي پازارىنىڭ قورولىدىنى كورىنەپازارىي الخ»؛ ص ٥٦، نوطة ٤: [سلطان قىشىن] قلبە آۋىنە كىتىدى يىزىتە: «فليه يە آوه» اولىيە جىمى ٩؛ ص ٨٦، س ٨: «اسكىندرچىلى قاينى حسین چلىي ايلە بىرلەكىدە» يىزىتە: اسكىندرچىلى قاين بىرادى حسین چلىي ايلە؛ ص ١: ٢، س ٢٣: «استحڪام» يىزىتە: «سورىل» .

«فورهه» بو خصوصده بالحاصه بخارستان، ایران و عن سفر لرندن باحت اولان فصلارده قاره بالذات حل ایچون پك چوق شی برآشدر . اوچ مرتد اطهسی : بازه = Bare ، نقشه = Nkschē و بوچنه = Mukine] Bukine [یزینه] (ص : ۹۶) شونلردر : ناخوس Naxos و میکونوس Mykonos ، زئا Zea (Keos) . [باکز : هامهه، روم ایله و بوسنه، ص ۱۹۶ ده آطهه لرک تور کجه اسماریته عائد فهرست ؟ عینی مؤلف ، عثمانی تاریخی، ج ۱۰، ۶۴۲ ؛ بوندن ماعدا « پرج » ده، برلین تور کجه یازمهه، نومرو ۱۸۴ : « پیری ریس » ک « بحریه » سندن خلاصه لر [. مصر سفرينه بدايتنده « برنجی سليم » طرفدن ضبط ايديلن ملاطيه، مشار [منشار ويا مششار]، قومی (طوغرو ايسه!)، « کرکر »، « بهسني »، « کاخته »، و « روم قلعه » جوارنده ک مستحکم موقع حقدنه ک معلوماتی، رسم پاشاء سلطان سليميك ۹۲۲ رجب نهايتنده حلب ظفرینه عائد رسمي بولن لردن اقباس ايمشدر که، فريدوندہ بولونمايان و برلينده ک برانشادن آلينان بومعلوماتندن « کوچوك نشانجي » استفاده ايمشدر. بعض موقع حقدنه « غود فرووا دو مومن » Gaudefroy Demombynes = ک : « عرب مؤلفرينه تظر آ ملوكه زمانده سوریه » (بارس ۱۹۲۳) آدلی کتابندن معلومات آلمق گىكندر . بوكتابده بالحاصه « منشار » و « قومی » حقدنه معلومات وارد [ص ۹۷، ۱۰۱، ۱۰۲، ۲۱۴، ۲۱۶]. « حيدايلی » - کوچوك آسياده ک حيداياتی ايله قارشدير لاما ميلدر - « ديار بکر » ولايتير که، حقيقي اسمی اولان « آمد » متعدد دفعه لر « حيد » اولازق يازلشد [ص ۴۱، ۴۳، ۷۹]. « عميق » اسمندہ ياندہ کي استفاهه لزوم يوقدر [ص ۷۹]. « عميق » حقدنه پك چوق سنه لر شصور تله قيدلرده بولونمشدم: وان جوارنده آموق وياعميي اووه سی؟ [او ليالچلي، ج ۱، ص ۲۴۲؛ ج ۴، ص ۱۵۱؛ ج ۵، ص ۱۳]؛ « لوون قلاو » ده کي برنجي سليمانك ۱۵۴۸، ۹ سفرينه عائد بول خريطة سنده Amekos مقيدره: [آنالك آلانجيه ترجمه سی، لوون قلاو، ص ۴۲۷، ۱۰۳ - باکز: هامهه، حکومت عثمانیه تاریخی، ج ۳، ص ۷۲۰] . Gelzer طرفدن مونيخ آقاده ميسی خطره لری ميانده نشر ايديلن Notitia Episcopatuum ۳۸۳ : τὸ Αμούκιογ (ص ۱۸۱) ک دوغریسي « ب » ايله « چاقچور » در . « منسلف » ده بولنان « ذوالکفل » هزارندن بحث ايدلديکي اشناده، سيدى رئيسلک « ارغفي » ده بو مقدس ذاتك دىكى بزماريي كورديكى ذكر ايتمك لازم كيلدي : (استانبول طبعی، ص ۹۶) . استانبول حقدنه ويريلن طوپغرافيك اوضاحت صيراسنده (ص ۱۰۲) « بيت بازاری » نك (دوغریسي « بات بازاری ») موافق اولديقى، بونك قطبيا « قبطي » بازارى شكلنه تحويل ايديله ميه جكى قيد

ایقونیدی . استانبول پازارلرینک بو کونکی زاٹلر بجهه پاک معروف اولان بوموقع غالباً
م دوقاں » ده *θεστιοπρατήριον* شکلنده مقیددر . *Crusius* لک *Turco-Graecia* .
(ص ۲۰۳، ۱۶۰) سنه ایشنه *λόπιτπαξάλη* شکلنده در . *Suigi Bassano* ده
(fol. 66 vs) « بیت پازار » شکلنده در ؟ « اسکی اوظهله دن مقصد » (ص ۱۳۵)
یکیچریلرک اسکی قیشلاری اوسله کرک . یکی محمد جامعی (ص ۳ و ۲۰۱-۲۹) شهزاده جامعی
نامیله داها معروفدر . تاریخنی تفرعات حقنده شایان قید کوردکارم شونلردر : (ص ۲۹،
۱۱) ده *Sarygurz* کلهستنک ایکننجی قسمی *Kerez* (gerez) اوله زق تشکیل ایدلیلیدر .
Leunclavius Hist. Mus. col. 613. 30) *interpreps verantianus* (Sari gresem).
شکلنده قیدایدینیور . ایپسلاستی ده (*τάμετα τίν*: آلموسی ۶۳۰) ، اختصاراً
، فذلک ۱۳۰، ۳۰۹؛ بو کون بین الموارم « صاری کوزل ». تلفظ ایدلکنده در .
کیزه نک طبعنده (ص ۱۳۰، ۲۳) *Sary Kerz* شکلنده یازیلشدیر . «فلو غهل» ده . حاجی
قالقه طبعنده کله نک ایکننجی قسمنک نه صورته تلفظ ایدلیه جکنده متعدد . (باقکز :
ج ۷، ص ۷۸۹؛ مولفلر فهرستی صیرا سنده نومزو ۷۸۲۵) . پرسن احمدی بوغان
جلادک اسمی (ص ۳۵) «قره پچن» ویا « قره پچی » یعنی « سیاه مایمون » اولنگ لازم کلیر .
آیاصوفیه بناسی اوزرنده کی بیزانس یازیسی ایله بوکا عائد افسانه لرک ترجمه‌ی حقنده
(ص ۱۲) بالیکسرلی منجم «یوسف بن موسی» نک ۸۸۴ سنه ستة عالدبر ترجمه‌ی، ایکی
فسخه یازمه اولارق صوک زمانلرده معلوم اولنلشدیرکه ، شمس خرابایشنا رسم پاشاطرفندن
نقل ایدیلان افاده‌سنک دوغرودن دوغرویه رووجه اصلدن آلنديني آکلاشیلیور .
بوئمسئله‌دن ایلریده باشه بر یرده داعا مفصل اولارق بحث ایده بیله جکمی اميد ایده‌رم .
« بازهل » ده « سعدی بن عبدال تعال » تاریخنک بر یازمه‌ی میدانه چیقدیغی خامه‌دن
(ص ۲۰۹) او کره نیورز؛ « هامه » (حکومت غمانیه تاریخنی، ج ۲، ص ۶) بو اثری
ده کورمش (اکی *Codex Regius* قاتالوغ نومزو ۷۴، ص ۳۱) و « سلیمانمه »
اولارق قید ایتشن در ؟ « قاتنه میر » ده لاریسالی سعدینک بر تاریخندن استفاده ایتمشدیرکه ، غینی
اثراو ملایمی ممکن در . « عاشق پاشازاده » نک معلوم اولمايان بر یازمه‌ی میدانه قویان و بزم رسم پاشا
تاریخنی هدیه ایدن موسیو « فوره » لکه عینی در جهده مهم و نادر اولان بوصوکننجی کتاب
حقنده ده بزم آیریجیه معلومات ویرمه‌ی پاک شایان آرزودر . ۵. ۵. مورتماره
[ده اسلام مجموعه‌سنک اون ذرد نجی جلدینک ۱-۲ نومزو سنده ، احمد جمال بک طرفندن ترجمه ایدلیلشدیر]